

Politikerna och det utrikespolitiska falskspelet

I början av denna vecka avslöjades ett nytt ryskt spioneri i Stockholm, som pågått sedan ungefär ett år, alltså under avspänningspropagandans och vänskapsbesökens gyllene tid. En protest överräcktes till den ryske ambassadören Rodionov, under vars tid i Sverige två stora spionerifärfärer förut uppdragats; före sin verksamhet i Sverige var Rodionov känd som ambassadör i Grekland och som framstående organisatör av sabotage och spioneri i detta land. En underordnad rysk tjänsteman sändes hem; Rodionov stannade självfallet kvar, och man lätsades inte om att han som ambassadör var ansvarig, jämte den ryska statsledningen, för de upprepade grova spionerierna i Sverige. I slutet av veckan uppvaktade samma Rodionov i egenskap av den diplomatiska kårens doyen den svenske utrikesministern på dennes 70-årsdag. Vad som skett ledde inte till, ansågs tydligen inte kunna leda till någon ändring i det gemytliga umgänget.

Dessa händelser är karaktäristiska för situationen under senare år. Ryssland begär och vidhåller begångna övergrepp: Raoul Wallenberg kvarhålls, och man ger inte ens besked i denna sak, svenska flygplan och flygare nedskjuts, och ryssarna nekar och vägrar gottgörelse, spioneri i Sverige bedrivs med stor energi, och i en rad fall blir detta spioneri avslöjat. Sverige avger de protester och kräver de undersökningar som den diplomatiska konventionen fordrar. Men i övrigt är den yttre vänskapligheten större än någonsin: man utbyter parlamentariska delegationer, den svenske statsministern besöker Moskva och inbjuder de ryska statsledarna att komma hit, den svenska marinen gästar Riga i det av ryssarna erövrade Baltikum, och ryska flottenheter mottas i Stockholm och Göteborg — allt detta sker självfallet under tal om fred och avspänning och förtroende och vänskap.

Är det från svensk synpunkt hedersamt eller ens lämpligt att föra denna politik? Måste

inte, för att ta konkreta exempel, ryssarna se våra aktioner då det gäller Wallenberg eller de ryska nedskjutningarna av svenska flygare som rena spjelfakterier, som metoder att bevara skenet, eftersom den svenska kritiken och de svenska protesterna ständigt ackompanjeras av vänskapsbetygelser och i sin iver fördomjukande närmanden?

Hur ledande politiker inom skilda partier ser på denna politik har framkommit i en serie föredrag och uttalanden; Dagens Nyheter har sökt komplettera vad som härvid sagts genom en rad intervjuer med partiledare. Det är betydande och allvarliga skiljaktigheter i hållningen som härvid träder i dagen.

Högerledaren hr Hjalmarson uttrycker sig klart och bestämt. I ett tal häromdagen yttrade hr Hjalmarson att regeringen efter vad som hänt borde låta förstå att ett besök av Sovjetledarna inom kort tid inte är välkommet. "På så sätt kunde man stryka under att vi kräver att få vara i fred för de särregna former av uppmärksamhet som de sovjetryska vänskapsbetygelserna har i släptåg." I en intervju har hr Hjalmarson ytterligare framhållit att han helt delar den uppfattning om flottbesöket i Riga som Dagens Nyheter givit uttryck åt; han förklarar också att "det icke kan vara ett svenskt intresse att Rodionov stannar kvar här efter allt vad som hänt".

Folkpartiledaren hr Ohlin står i huvudsak på samma linje. "Naturligt vore om inga 'vänskapsbesök' arrangerades under svensk officiell medverkan så länge inte Sovjetryssland lämnat fullständiga upplysningar om Wallenberg och återsänt honom till Sverige", uttalar han i Vecko-Journalen. I tal liksom i en särskild intervju tar han avstånd från flottbesöket i Riga. "När ett besök av denna art med åtföljande tal sker i ett baltiskt land framkallar det lätt missförstånd om vår inställning till de undertryckta baltiska nationernas öde. Det är av stor vikt att

dessa folk får kännedom om att vår inställning i Sverige är den att vi hyser en livlig förhoppning att de skall återvinna sin frihet." Beträffande den ryske ambassadören svarar hr Ohlin: "Jag har mig inte bekant att det finns något prejudikat på att en regering begär en utländsk ambassadörs återkallande i ett läge av denna art." (I själva verket finns en rad dylika prejudikat, såsom då Sverige under första världskriget begärde återkallande av den tyske ministern Reichenau.) "Men det är min bestämda uppfattning att den svenska regeringen bör med allt eftertryck som kan åstadkommas göra klart för de styrande i Moskva att vi i Sverige anser dessa upprepade ryska spioneraktioner som oförenliga med sådana goda relationer som Sovjetregeringen säger sig eftersträva med Sverige."

Bondeförbundets ledare, hr Hedlund, vägrar att uttala sig, och även bondeförbundspressen synes föredra den riskfria tystnaden. Socialdemokraternas hållning klarades på en väsentlig punkt förra söndagen, då utrikesminister Undén utförligt betygade sin tillfredsställelse över det svenska flottbesöket i

Riga. Den socialdemokratiska pressen synes genomgående önska att de vänskapliga gesterna skall fortsätta oberoende av spioneriet och Raoul Wallenbergs öde; tydligen är man beredd att hälsa Christjev och Bulgarin välkomna i vår under alla förhållanden. Kommunisterna tycks alltigenom dela socialdemokraternas uppfattning; man kritiserar den svenske spionen, men angriper inte de ryska uppdragsgivarna. Kommunistledaren hr Hagberg anför i en intervju följande: "Jag tycker att utrikesminister Undén talade bra i Kristianopol i fråga om det svenska flottbesöket i Riga. Jag tror att de åsikter han uttryckte delas av den stora massan av det svenska folket, som väl måste se med tillfredsställelse att förhållandena är så normala och vänskapliga som möjligt mellan Sverige och dess granne på andra sidan Östersjön. Beträffande ett hämsändande av ambassadör Rodionov tycker jag det är oerhört att man skall ställa en sådan fråga. Det är ju ett indicium på vad som avses med hela aktionen: att försämma relationerna till Sovjetunionen." Kommentrar behövs inte.